

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 17. Variorum Collegiorum res summatim narrantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

*Perlini agra-
gia virtus.*

natus autoritatis reos animadvertens. Fama est multas ad octoginta millia aureorum ascendisse. Adeo sæpe totam summam perdimus, dum partem nimiam sagacitate tueri satagimus. Cæterum Gabriël Perlinus, probatissima virtutis vir, religiose admissâ pænâ, Peruanam Provinciam, unde venerat, repetens, Limano in Collegio omni virtutum exercitio usque ad extremam senectam floruit, Æthiopicis docendis, ægris invifendis, Catechesibus obeundis, corpõri macerando, Deum per preces vocando, se totum impendens. Fratres habuit Franciscum Perlinum in Societate nostra alios regendi & concionandi arte diu conspicuum; necnon Joannem Perlinum in præcipuis utriusque Orbis Academiis notissimum; & tamen noster Gabriël nihil tantis viris alio genere virtutum inferior fuit: nam quod ei dempsit unius facti inconsideratio, abundè compensavit hominis constantia, verecundiam non ante salutem ponentis; sed magno animo errati pænâ, quasi novum ad virtutem incitamentum, admittentis. Atque, ut sit, optimi viri commiseratio domi forisque ejus virtutis æstimationem intendit: ut scias errores nostros ad bonam famam posse conducere, si iis, proculcatis quasi gradibus, ad virtutis apicem erigamur.

CAPUT
XVII.
Vnorum
Collegiorũ
res summa-
tim narra-
tur.

*Discordiã
ortã,*

Sopita.

*Aspectu Ho-
stia consecra-
ta præditi
converso.*

*Estecensũ
Templi de-
dicatio.*

*De tygridum
naturã.*

IN eodem portu & Sanctæ Fidei urbe perniciosæ discordiæ serpebant, eò perniciofiori malo, quò à capite derivabantur: sed tandem cives plerique, Societate arbitrâ, invicem dedere manus, indices compositæ litis. In Assumptionis urbe non nihil etiam inter Episcopum & Collegii nostri Rectorem discortatum est. Societatem iniverat nonnemo Ecclesiastico Beneficio insignitus, quod Beneficium statim Episcopus in alium transtulerat, reclamante licet pro tyrone suo Marcello Lorençanâ, Collegii Rectore, & Summorum Pontificum decreta super eâ re coram exponente. Excanduit ad inopinatam reclamationem Episcopus, & pugno in subiectum pluteum cum indignatione impacto, fractis impetu vitris ocularibus, Lorençanam domo suâ expellit, qui Episcopo reverenter salutato nihil aliud addidit, nisi se faciliè aliam portam reperturum, quâ in ejus domum & gratiam regrederetur: & mox Collegium repetens crystallina conspicilla, elegantia planè, & in his terrarum ultimis æstimatissima, per unum è nostris ad Præfulem destinat, rogans ut his pro fractis uti dignaretur. Valuit factum ad redintegrandam amicitiam: Præfule, abstersâ tantisper caligine, charitatis crystallo ad perspiciendam negotii veritatem urente. Quamquàm non diu post, uti videbimus, periculose caligans rediit ad ingenium. Melioribus oculorum juvamentis usus ille est, qui in Assumptionis Collegii templo, unico Sacro-sanctæ Eucharistiæ, ad venerationem expositæ, aspectu, ita inveteratos malo usu turpitudinis mores correxerit, ut deinceps esset virtutum omnium prototypum. In Comitibus Provincialibus Cordubæ celebratis, plurimorum votis Franciscus Vasquius Truxillius, Procurator Provinciæ, ad subsidiarios Socios ab Europa advehendos designatus est: nam nuper advectos Collegiorum & oppidorum fundationes exhausteras, & spes præteritis rebus major augeri numerum operarum necessariò exigebat. Esteci magno concursu, Tucumanix Episcopo solemnibus ritibus operante, templi nostri Encarnia celebrata sunt. Nostri excursores multos omnis ætatis mortales Sacro Fonte tinxere. Estecensũ in ditione res accidit memorabilis. Hispanus homo, Veneris puppus, nullâ arte, nullâ nostrorum industriâ, nullis cœlitus immisissis terroribus ab publico pellicatu extricabilis, cum in agro nescio quid ageret, ab tygride è sylvâ profliente, ex circulo Indorum, quibus circumseptus erat, unguibus per pedem extractus, vix adstantium ope, laniato jam corpore, cum vita evasit. Quâ in re notandum mihi venit, eam esse tygridis naturam, ut in viliora specie animalia, relictis nobilioribus, semper involet: quare si eques canem comitatus in eam offenderit, canis primùm, tum equus, eques denique, nî fugiat, discerpetur. Hominum etiam præstantiæ selectum habet: quocirca, si Indus, Æthiops, & Europæus unâ tygridi occurrant; Indus primùm, tum Æthiops, Europæus denique invadetur. Quin & in Hispanis quosdam gradus insitã naturæ vi distinguit; quamobrem inter mixti sanguinis Ibridas, & merè Hispanos, eos ordine sibi deligit, qui plus Indici sanguinis habuerit: notabili sanè naturæ morta-

lium

lium nobilitatem puritatemque æstimantis, exemplo. Quam naturæ conditionem hæc vice oblita tygris, è medio Indorum Hispanum illum, corrupto per lasciviam sanguine, relicta aliis Indis, sibi laniandum arripuit: volente Cælo, insolito eventum nos docere, eos quavis generosi sanguinis prærogativâ privari, qui infra equum & mulum, quibus non est intellectus, spurcâ libidine se demittunt. Inquirenti verò mihi de hujusmodi tygridis in viliora specie animalia involantis naturæ causa, arrisit eorum opinio, qui asserunt tygrides assuetas crasso animalium cruore, olfactu distinguere & eligere in diversis prædarum generibus sanguinem crassiore, & ab ordinaria esca minùs abhorrentem.

IN Calchaquina valle clarum fuit Christophori Torres facinus, qui in pacificationem duarum factionum intendens, penè mortem reperit intentatam à Casiquio, qui belli causam præbuerat; nec alter se vindicavit, quàm positus genibus ferire volenti pectus nudare: quæ fortitudinis ostentatio valuit ad reprimendam furibundi hominis rabiem, & tollendam dissidiorum occasionem. Nec hinc tacenda Joannis Sampsonis, ejus socii, generositas, qui quamvis timidæ esset naturæ, sequutus impetum animi à Deo agitati, equum, quo vehebatur, hinc inde tantâ fortitudinis ostentatione impulit in Indos, hostiliter amicorum Barbarorum pagum invadentes; ut nimbum sagitarum circum se volantium riserit, & hostes oppido imminentes metu perterrefactos ad fugam novus Sampson adegerit. In primo occursum cecidit Chuchagastanorum Casiquius: reliqua res inter spem & metum stetit, fatentibus numerosissimis hostibus, se unius hominis virtute detentos, ne omnes novi pagi incolas occisione occiderent. Inter has turbas quatuor Socii in duabus sedibus, quamvis quotidiana essent pericula, & tumultuantium hominum penè continui furtores, tantâ animi tranquillitate vivebant, quantam contemptus mortis, perpetua cum Deo familiaritas, & laborum Apostolicorum sitis, ipsis pariebant. Ob soli duritiem exigua planè animarum seges metebatur: aliquot tamen infantium & adulatorum manipuli, dæmoni crepti, Christo consecrati sunt.

GUAICURÆORUM curam habebant Antonius Moranta & Josephus Oregius, qui quantum apud crudelissimam gætém promovere Religionem nitentur, tantum renitebatur repullulans in Barbaris feritas, libido, & belluinæ libertatis amor: itaque pauci admodum ad castra Christi confugere. Josepho tamen Oregio adnitente Guaicuræorum dux, etiam in paganismo Societatis amore clarus, Baptismo ante mortem suscepto, fatis concessit; cui ejus populares avito ritu hoc fermè modo parentavere. Dum Josephus Oregius cadaver ex Christianorum instituto inferret sepulchro, aliorum Barbari inconditis ululatus omnia complentes, ducis sui insignia, vestes, arcum, redimicula, cæteram denique supellectilem minutim disceptam spargebant in aëra. Uni ex suris copiosum sanguinem sibi eliciebant, alii phanaticâ corporum jactatione ferocem luctum testabantur: equos, canes venaticos, psittacos, quos in usu ac deliciis dux habuerat, superstizioso ritu ad unum omnes mactantes: & indubiè sceminam ejusque filium in aliâ vitâ, uti opinantur, duci suo servituros, crudeliter trucidatos intulissent sepulchro, nî nefandas victimas Oregius autoritate mactari prohibuisset. Defuncto Martino Duce, res ad ejus filium Didacum Franciscum, nostris Sacris initiatum, devoluta fuit, sub quo affulsit aliquantula spes Religionis propagandæ: sed spem frustravit ferocitas Guaicuræorum, avitis moribus egregios Sociorum labores pertinaciter eludentium; quare subsequenter annis pauci admodum adulti expiari se permisere.

AT Guairaniæ res, ob Guairanorum meliorem indolem, procedebat ex voto: magno semper baptizatorum numero, & virtutum incremento. Sexaginta Ethnici, unâ Neophytorum excursione, è sylvis eruti, eodem anno, quo ad oppidum rediit, sunt, ad unum omnes peste afflati, post suscepta sacra obiere. Prædonum armata phalanx, è Brasiliæ finibus effusa, Neophytos nostros vexare cœptans, ab Sociis ostentatione virtutis coercita est. In Divi Ignatii oppidum per vim ingredi

volentibus

CAPUT
XVIII.
De Calcha-
quinis So-
ciis.

Christophori
Torres peri-
culum.

Joannis
Sampsonis
generosum
factum.

Sociorum
virtus.

CAPUT
XIX.
Guaicuræo-
rum dux
baptizatur.

Barbara pa-
rentatio.

CAPUT
XX.
Gesta So-
ciorum apud
Guairanos.

Sylvestres
homines ba-
ptizati.